

Martin Jussi

Vuoksen rannalla kauniissa koivikossa oli kaksi taloa aivan rinnatusten. Toinen talo oli maalattu kauniin vaaleankeltaiseksi. Toinen oli maalaamaton, harmaa, vain ikkunanpielet olivat valkoiset.

Maalaamattomassa talossa asui Uokkilan Matti, vanha poika, kahden naimattoman sisarensa kanssa. Rakkolainenhan heillä oli sukunimi. Sitä harvoin mainittiin. Keltaista taloa isännöi myös vanha poika, Martin Jussi. Vähän matkan päässä rannalla asui Jussin sisar, Vappu, (Varpu), myöskin yksin ja naimattomana. Matikka oli heillä sukunimenä. Tuntui ihmeelliseltä, kuinka tuo kaunis paikka oli kasvanut vain vanhoja piikoja ja vanhoja poikia.

Harmaan talon asukkaat kuolivat jo minun lapsuudessani. Martin Jussi osti naapurin maat ja rakennukset, kun ne olivat aivan rajalla. Harmaa talo purettiin. Vain riihi ja aittarakennukset jäivät muistuttamaan naapuritalosta.

Martin Jussikin oli jo valkotukkainen ikäihminen. Emäntää ei talossa ollut. Kuitenkin talossa oli hevoset, lehmät ja lampaat, kuten siihen aikaan talossa ruukattiin pitää. Naispalvelija piti emännyyttä. Lypsäviä oli viitisen kappaletta, sekä lisäksi pienkarjaa. Lampaitakin oli parisen kymmentä. Kaikki palvelijat eivät osanneet keritä lampaita. Jouduin joskus käymään siellä keritsemässä. Siinä olikin urakkaa.

Jussi joutui monesti pulaan, kun palvelijat lähtivät äkkiä pois. Hän tuli monta kertaa meille pyytämään lypsäjää. Itse hän ei ollut opetellut lypsämisen taitoa. Eräänä kesänä jouduin käymään kuukausikaupalla siellä lehmiä lypsämässä. Jussilla oli sellainen komento, että lehmät lypsettiin jo neljän jälkeen aamusella. Kesälläkin hän meni jo yhdeksän aikaan nukkumaan. Tuntui haikealta, kun piti lähteä lypsylle niin aikaisin. Toiset jäivät vielä vetelemään makeita unia.

Siihen aikaan oli jo joka talossa separaattori, jolla maito kuorittiin. Jussi ei huolinut separaattoria taloonsa mistään hinnasta. Siellä lypsylämmin maito siivilöitiin harmaisiin emalikasareihin piimimään. Yksi kamari oli maitohuoneena. Ympäri seiniä kiersivät hyllyt, joilla maitokasarit saivat hapantua. Kerma kuorittiin päältä ja kirnuttiin voiksi käsin veivattavassa kirnussa. Voin Jussi vei Käkisalmeen myytäväksi. Kuoritusta maidosta tehtiin maitorahkaa. Se oli Jussin herkkua, jota hän söi munikkamaitona "hyvän maidon" kanssa joka ilta. Kyllähän siihen aikaankin oli osuuskuntia, jotka ottivat kermaa vastaan. Myöhemmin meijerin auto haki kylästä jo maidotkin. Jussi pysyi tutuille tavoilleen uskollisena talvisotaan asti.

Siihen aikaan lehmät kävivät vielä metsässä yhteislaitumella. Jussin karjakujaset menivät kotini ohitse. Meillä kotona noustiin ylös, kun hänen karjansa meni jo metsään. Jussi oli itse lehmipoikana. Jussi harjoitti vuoroviljelystä kolmella pellolla. Yksi pelto oli rukiilla, toinen kesantona ja kolmas toukoviljalla. Viljat niitettiin sirpillä. Sen homman Jussi teetti vierailta. Viljat puitiin riiehessä. Hän ei itse mennyt enää riiehen puintiinkaan. Sekin homma oli hoidettava rahalla. Heinämaat olivat luonnon niittyjä. Heinät hän teetti aina vierailta.

Kotini lähellä oli Lamminaho-niminen niitty. Se oli joka kesä meidän perheen tekourakkana. Heti juhannuksen jälkeen sai mennä heinää kaatamaan. Se oli sen aikaista talonpitoa. Sinne Jussinkin oli jätettävä talonsa ja tavaransa talvisodan syttyessä. Pohjanmaalta, Ilmajoelta, saivat sitten Jussi sekä sisarensa Vappu viimeisen leposijansa.